

Leden LNV-commissie Eerste Kamer
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Betreft: Wet dieren

Amstelveen, 29 maart 2010

Geachte heer/mevrouw,

Binnenkort behandelt de Eerste Kamer de Wet dieren. Als gezamenlijke dierenbeschermingsorganisaties verenigd in CDON (Coalitie DierenwelzijnsOrganisaties Nederland) hebben wij grote bezwaren zowel tegen het fundament van de wet, als tegen de inhoud, en tegen de wijze waarop deze tot stand komt. De CDON is een coalitie van 23 dierenbeschermingsorganisaties met een gezamenlijke achterban van bijna een miljoen leden/donateurs.

Principieel

Principieel is ons bezwaar dat de Wet dieren geen zelfstandige dierenbeschermingswet is, maar is opgesteld vanuit het perspectief van het gebruik en de exploitatie van dieren. Ons inziens hoort een beschaafde natie een zelfstandige dierenbeschermingswet te hebben die de dieren effectief beschermt tegen louter commerciële exploitatie, willekeur, onverschilligheid en agressie van mensen. Dit geldt zeker voor een land als Nederland waar extreem hoge aantallen dieren worden gehouden.

Als positieve bijdrage aan het ontwikkelen van nieuwe dierenbeschermingswetgeving heeft de CDON in 2008 een Algemene dierenbeschermingswet opgesteld die ons inziens wél een deugdelijk kader biedt om het omgaan met dieren op verantwoorde wijze te reguleren, uitgaande van algemeen aanvaarde noties en concepten. U vindt dit voorstel bijgevoegd. Helaas hebben wij echter moeten constateren dat de minister tot dusverre hiervan geen serieuze notitie heeft genomen.

Inhoudelijk

Inhoudelijk schiet de wet ernstig tekort om dieren een effectieve bescherming te bieden. In het huidige wetsvoorstel wordt het ‘nee, tenzij’ –beginsel niet consequent toegepast en ontbreekt een ethisch afwegingskader. Ons inziens dient voor alle handelingen waarbij dieren betrokken zijn het ‘nee, tenzij’ –beginsel te gelden: inbreuk op welzijn en intrinsieke waarde van het dier is verboden, tenzij de noodzaak daartoe in een ethisch afwegingsmodel beargumenteerd en gerechtvaardigd kan worden. Dit betekent niet dat dieren bijvoorbeeld niet gedood of gegeten mogen worden, maar wel dat het belang daarvan zorgvuldig afgewogen dient te worden – ook tegen de belangen van de dieren.

Concreet pleiten wij in dit verband voor:

- het toepassen van het ‘nee, tenzij’ –beginsel bij het doden van dieren voor dierlijke productie, artikel 2.10.1 (doden van dieren, zie Memorie van toelichting p.50);
- het herstellen van de preventieve toetsing van huisvestingssystemen. Deze is opgenomen in de GWWD (artikelen 45–54) en zou in het kader van de Wet dieren invulling behoren te

krijgen. In het huidige voorstel ontbreekt deze echter. CDON dringt met klem aan op het terugbrengen ervan. Voorkomen is beter dan genezen;
– het ‘ja, mits’ zoals dat nu geldt voor het gebruik van dieren voor wedstrijden vervangen door een ‘nee, tenzij’ waarbij de overheid regels stelt en borgt (artikel 2.15).

Verdere inhoudelijke punten:

Algemene zorgplicht

E é n van de consequenties van de erkenning van de intrinsieke waarde van dieren is de zorgplicht. Die dient ook betrekking te hebben op overheden. Deze dienen er voor te zorgen – overeenkomstig de formulering van artikel 1.4 ook preventief – dat dieren niet in hun welzijn worden benadeeld. In de Wet dieren wordt de zorgplicht eigenlijk alleen van toepassing verklaard op de burgers. Als de overheid serieus is dan neemt zij ook zelf verantwoordelijkheid voor de zorgplicht.

Houdverbod

Een onvoorwaardelijk, zelfstandig houdverbod voor degenen die herhaaldelijk dieren mishandelen of verwaarlozen moet tot de mogelijkheden behoren.

Invulling door Algemene Maatregelen van Bestuur

De effectiviteit van een raamwet staat of valt met de invulling van de AMvB’ s. De effectiviteit van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren werd sterk gehinderd door de weigering van de achtereenvolgende ministers van LNV, gedurende een periode van achttien jaar, de AMvB’ s in te vullen. Een verplichting tot invulling voorkomt dat beloften en voornemens in een la blijven liggen. Meer dan tachtig keer staat in het voorstel voor de Wet dieren dat regels ‘kunnen’ worden gesteld. Wanneer ‘kunnen’ vervangen wordt door ‘zullen’ spoort dit aan tot daadkrachtiger beleid.

Wezens met gevoel

De Wet dieren erkent dat dieren wezens zijn met gevoel. Voor veel dieren geldt echter dat zij niet slechts beschikken over gevoel, maar ook over een zekere mate van bewustzijn. Hiervan zou de wet rekenschap moeten geven. Zie hiervoor onze aparte bijdrage ‘Het begrip ‘sentience’ onvolledig vertaald in het voorstel voor de Wet dieren’ .

Intrinsieke waarde

In aansluiting op bovenstaand punt dient het artikel 1.3 geamendeerd te worden. Zie de bijlage ‘Amendement intrinsieke waarde’ voor ons voorstel. Dit sluit tevens aan bij het recente rapport van de Raad voor Dierenaangelegenheden waarin wordt gesteld dat het begrip ‘welzijn’ in beleidsmatige definities een te beperkte invulling krijgt: ‘Positieve aspecten van welzijn als plezier en tevredenheid, het welzijn in de zin van welbevinden, blijven in deze en vergelijkbare definities veelal buiten beschouwing.’ (RDA, Verantwoord houden, 2010, p. 12).

Procedureel

Procedureel vinden wij het onacceptabel dat er geen evaluatie van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren heeft plaatsgevonden – zelfs niet op onderdelen. De Wet dieren vervangt mede de bestaande Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Deze dateert uit 1992. Sinds die tijd hebben er zich belangrijke maatschappelijk ontwikkelingen voorgedaan, is er klemmende aandacht gekomen voor de problemen inzake onder meer milieu, klimaat en biodiversiteit die met dierlijke productie gepaard gaan en heeft de wetenschap aangaande

dieren en mens-dierrelaties een grote vlucht genomen. De Wet dieren lezende, lijkt het of dit volledig aan de aandacht van de wetgever is ontsnapt. Integratie met gerelateerd beleid (zie onder meer de Nota duurzaam voedsel) ontbreekt.

Tijdens de parlementaire behandeling is geopperd dat die evaluatie ook kan plaatsvinden voor de opstelling van de uitvoeringsregelgeving (Handelingen 2009/10, nr.10, p. 698). Echter, ook al ware dat zo – en wij betwijfelen dit – dan nog komt hier niets van terecht. De uitvoeringsbesluiten zijn inmiddels in concept klaar zonder dat er enige serieuze evaluatie heeft plaatsgevonden.

In onze kritiek op de afwezigheid van een evaluatie van de GWWD staan wij overigens niet alleen. Professor mr. A. Freriks (universiteit Utrecht) stelde onder meer: ‘De integratie in de Wet dieren vindt plaats zonder dat de vraag in hoeverre bestaande wetgeving op alle punten adequaat is, is geadresseerd. Dit is een gemiste kans.’

Constaterend dat het voorstel voor de Wet dieren op punten wel verbeterd kan worden, blijft de CDON van mening dat het welzijn van dieren een dermate belangrijke plaats inneemt in de maatschappij dat het een aparte wet verdient. Om Gandhi te parafraseren: de beschaving van een natie kan worden afgemeten aan de manier waarop zij haar dierenwelzijnswetgeving behandelt.

Hoogachtend,

Wim de Kok
Voorzitter CDON

NB: de huidige tekstversie van de Wet dieren bevat nog enkele ernstige fouten die correctie behoeven. Zo is de zorgplicht slechts op gehouden dieren van toepassing (vergelijk artikel 1.2.1 en 1.4). In de aanvankelijke versie was de zorgplicht van toepassing op alle dieren, conform ook de huidige GWWD. Deze fout is opgetreden door het invoegen van een nieuw lid in artikel 2.1. Artikel 2.1.7 moet derhalve komen te luiden: ‘Het bij en krachtens het eerste tot en met het zesde lid bepaalde is tevens van toepassing ten aanzien van andere dan gehouden dieren.’

Verder staat in de considerans nog steeds de zinsnede ‘ter bevordering van (...) de afzet van dierlijke producten’. Dit was overeenkomstig de aanvankelijke reikwijdte van de wet, maar deze is later ingeperkt, ook al omdat dit haaks staat op het regeringsbeleid zoals onder meer vastgelegd in de Nota duurzaam voedsel. De considerans dient overeenkomstig te worden aangepast. In plaats van ‘afzet van dierlijke producten’ dient ‘de kwaliteit van dierlijke producten of alternatieven daarvoor’ te worden bevorderd.

Bijlagen:

Het begrip ‘sentience’ onvolledig vertaald in het voorstel voor de Wet dieren

Amendement intrinsieke waarde

Algemene wet betreffende het stellen van wet- en regelgeving inzake dieren, dierenwelzijn en diergezondheid

cc.

Directie Juridische Zaken, ministerie LNV

Directie Voedsel, Dier en Consument, ministerie LNV